

8 жовтня – День юриста України

Прокуратура змінюється – законність зміцнюється

Діяльність прокуратури Західного регіону України з нагляду за додержанням законів у воєнній сфері невідривна від життя суспільства. Саме про взаємовідносини суспільства й цього правоохоронного інституту держави, про його місце в механізмі розвитку демократії наша розмова з прокурором, державним радником юстиції третього класу Павлом БОГУЦЬКИМ.

39

– Людина... Суспільство... Держава... Прокуратура... Яким ви, Павле Петровичу, бачите зв'язок між цими поняттями?

– Прокуратура є державним органом, що утворює єдину систему, діяльність якої спрямована на захист людини, громадянина, інтересів суспільства, держави загалом. Ось таке поєднання досить складне, але, очевидно, воно на сьогодні найприйнятніше. Поєднання захисту громадянина та інтересів держави. Через нього можна вийти якраз і на ті суспільні питання, які цікавлять кожного з нас. Якщо ж підходити з наукової позиції, то можна це визначати так: прокуратура захищає публічні інтереси. Проте якраз питання публічності не зовсім визначене і в практиці, і навіть у науці. Що таке публічний інтерес, а що таке власний, особистий інтерес? Звісно, кожного громадянина цікавлять свої інтереси, свої права, визначені Конституцією, законами. А коли йдеться про публічність, публічні інтереси, то, я переконаний, не кожен навіть над цим замислюється. Але в демократичній державі важливо, щоб особисті інтереси громадян та публічні інтереси всього суспільства перебували в тісному гармонійному зв'язку.

– І що ж таке публічний інтерес? У чому полягає захист публічних інтересів органами прокуратури?

– Наприклад, інтереси безпеки держави – це публічні інтереси! Звичайно. Так само, як і питання екологічної безпеки, техногенної безпеки. Публічні інтереси проявляються навіть у тому, чи вживає заходів держава, суспільство для захисту незахищених громадян. Варто підкреслити важливу обставину: всі ці питання є предметом уваги в діяльності прокуратури.

Нині триває реформування органів прокуратури. Ще 1996 року з прийняттям Конституції порушено питання стосовно досудового слідства, нагляду за додержанням і застосуванням законів як функцій органів прокуратури. Відтоді й понині, а це вже понад 17 років, здійснюються заходи з реформування органів прокуратури. Проте завдяки послідовній і кропіткій праці прокурорського складу процес реформування не послаблює діяльності прокуратури, спрямованої на забезпечення законності й правового порядку. Це і є головним, позаяк правовий порядок, законність належать до загальносуспільних, а отже, публічних інтересів. Проте в цьому водночас вбачаються й особисті інтереси наших громадян, які свідчать про стан правової захищеності кожного з нас.

– Наразі є чимало думок щодо проекту закону «Про прокуратуру». Яким є ставлення прокурорських працівників до цього етапного документа, до положень майбутнього закону?

– Проект закону України «Про прокуратуру» підготували фахівці, над ним тривалий час працювала робоча група, до складу котрої входили відомі правознавці, на-

уковці. Документ містить багато положень, що відповідають європейським стандартам, засвідчують подальший розвиток демократії в нашій державі. Це той позитив, про який потрібно говорити, який належно сприймається в прокурорському середовищі. Хоча, звісно, ми розуміємо, що не все буде так просто. Але рух уперед, на вдосконалення завжди є непростим.

– Одним із напрямів реформування прокуратури є посилення її функцій представництва інтересів держави. Як це відбувається на практиці?

– Такі зміни передбачає проект закону «Про прокуратуру». Усі питання порушення закону, котрі залишилися не вирішеними органами відомчого, державного контролю та потребують втручання органів прокуратури, мають бути вирішені в суді шляхом звернення прокурора до суду з відповідною заявою, позовом та винесення судом відповідного рішення. Отже, представництво прокуратурою інтересів держави та (у виняткових випадках, передбачених законом) громадянина в суді набуває пріоритетності. Це в цілому відповідає загальним європейським стандартам діяльності органів прокуратури в позакримінальній сфері.

Прокурорські працівники прокуратури Західного регіону у воєнній сфері готові до таких змін. Засвідчує деякою статистикою. У поточному році за представництва прокуратури регіону задоволено понад 780 заяв і позовів на суму 12,2 млн. гривень, із них до бюджету – понад 6,7 млн. Наразі реально стягнуто на виконання рішень, постановлених за позовами прокурорів, понад 17 млн. гривень. Переконали, що це конкретне, реальне й беззаперечне підтвердження ефективності такої роботи та її суспільної важливості.

– Оскільки наша оборонна сфера переживає не кращі часи й постійно триває реорганізація Збройних Сил, то побутує думка, що відповідно й прокуратура послаблює свою діяльність, а точніше має менший обсяг роботи. Що насправді відбувається на цьому, скажімо так, правозастосовному фронті?

– На превеликий жаль, так сталося, що всі зміни й реформи в Збройних Силах, інших військових формуваннях не завжди мали очікуваний позитивний результат. Нині знову йдеться про реформування Збройних Сил і вирішується це складне державне питання успішніше. Проте важливо, щоб усі заходи з реформування Збройних Сил держави, інших військових формувань відбувалися відповідно до вимог законів «Про оборону України», «Про Збройні Сили України», «Про основи національної безпеки України». Тобто в жорсткій відповідності до законів, що формують безпековий сектор, про який ми маємо говорити, коли йдеться про воєнну сферу або сферу оборони. Прокуратура забезпечує виконання положень зазначеного законодавства і, не втручаючись у діяльність та рішення органів військового управління, жодним чином не послаблює

роботи, спрямованої на зміцнення законності з цих важливих питань суспільної ваги. Прокуратура здійснює на-самперед представництво інтересів суспільства, держави з питань, що є дотичними до оборони. Проте не залишаємо поза увагою жодного випадку порушень, які стосуються конкретного військовослужбовця. Відтак стан законності у сфері оборони перебуває під нашим постійним контролем.

У Збройних Силах, інших військових формуваннях відсутня тенденція до зростання рівня злочинності. А насильницька злочинність, зокрема порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями, перевищення влади начальниками, має стійку тенденцію до зниження. Очевидно, цьому неабияк сприяє ефективна робота органів прокуратури щодо протидії злочинності.

– Як здійснюється контроль за використанням бюджетних коштів, які спрямовуються на забезпечення потреб Збройних Сил, інших військових формувань?

– Ми розуміємо, що нині держава не має змоги повною мірою забезпечувати фінансування потреб Збройних Сил для вирішення нагальних питань. Але й за цих умов окремі військові службові особи допускають серйозні зловживання. В одних випадках бюджетні кошти викрадаються під час оплати робіт і послуг, зокрема з ремонту військової техніки та озброєння. Приміром, такі порушення виявлено в результаті перевірок у військових частинах Львівської та Закарпатської областей. Там державні кошти викрали під час виконання робіт з ремонту техніки проти-повітряної оборони. В інших випадках кошти вилучалися з бюджету на підставі незаконних рішень про виплату компенсацій, і прокуратура стала цьому на заваді. Використання бюджетних коштів за призначенням саме на потреби оборони є пріоритетом нашої діяльності.

– У який спосіб сьогодні розв'язується проблема збереження та використання військових містечок, вивільнених від військової діяльності земель оборони?

– Така проблема справді існує: військові містечка, де вивільняються землі оборони, стають об'єктом і корупційних схем, і зловживань, і незаконного використання, привласнення. Щоб не допустити цих порушень, послідовно працюють органи прокуратури, які діють в оборонній сфері. Усі оборонні нечистих на руку ділків стосовно земель оборони, вивільнених військових містечок практично скасовані впродовж останніх трьох років. Прокуратура вжила заходів щодо скасування, визнання нечинними незаконних угод. І військові містечка, землі оборони повернено у власність держави.

На порядку денному й інша проблема. У разі повернення військових містечок і земель державі органи місцевої влади зацікавлені в тому, щоб вони працювали на громаду. Однак часто, прикриваючись інтересами громади, ці землі передають у власність конкретних осіб. Ми розуміємо й підтримуємо зацікавленість у цих землях саме громади. Однак це інтерес однієї області чи одного адміністративного району. Але не слід забувати, що йдеться про майно та землі, які належать усій державі, а отже, беззаперечно мають використовуватися з урахуванням загальнонаціонального, загальнодержавного інтересу, інтересу країни.

Доце

Павло БОГУЦЬКИЙ – прокурор Західного регіону України з наглядом за додержанням законів у воєнній сфері, державний радник юстиції 3-го класу. Народився 1963 року в с. Пиківська Слобідка Літинського району Вінницької області. 1985 року закінчив Одеський державний університет імені І. І. Мечникова. Освіта вища юридична, кандидат юридичних наук, за освітою – правознавець.

Служив командиром мотострілецького взводу в Одеському військовому окрузі. Згодом – слідчий військової прокуратури Одеського гарнізону Одеського військового округу. Обіймав посади: старшого слідчого військової прокуратури Кишинівського гарнізону Одеського військового округу, старшого слідчого відділу військової прокуратури Одеського військового округу (м. Одеса). Працював слідчим в особливо важливих справах, помічником військового прокурора, прокурором відділу нагляду за слідством і дізнанням слідчого управління. У 1994–1996 рр. – військовий прокурор Первомайського гарнізону Південного регіону України. Згодом – начальник відділу нагляду за додержанням законів при провадженні попереднього слідства органами прокуратури слідчого управління, начальник відділу нагляду за слідством і дізнанням слідчого управління – старший помічник військового прокурора Південного регіону України. У 1997–1999 рр. – заступник військового прокурора – начальник слідчого управління військової прокуратури Південного регіону України. У 1999–2000 рр. – заступник військового прокурора – начальник управління нагляду за законністю оперативно-розшукової діяльності, дізнання та досудового слідства військової прокуратури Південного регіону України.

У 2000–2011 рр. – перший заступник військового прокурора Південного регіону України (м. Одеса).

Із січня 2011 року – військовий прокурор Західного регіону України (м. Львів).

За вагомих особистих внесок у захист державного суверенітету, забезпечення конституційних прав і свобод громадян та високопрофесійне виконання службових обов'язків Павло Богуцький нагороджений: медаллю «За бездоганну службу» III ступеня (2009 р.), нагрудними знаками «Подяка за сумлінну службу в органах прокуратури» III ступеня (2005 р.) та «Почесний працівник прокуратури» (2006 р.).

23 серпня 2011 року Указом Президента України П. Богуцькому присвоєно звання генерал-майора юстиції.

12 липня 2012 року наказом Генерального прокурора України його призначено прокурором Західного регіону України з наглядом за додержанням законів у воєнній сфері.

3 нагоди 22-ї річниці незалежності України Указом Президента П. Богуцького відзначено державною нагородою України й присвоєно почесне звання «Заслужений юрист України».

Наведу приклад. Керівник однієї з областей у Західному регіоні відверто заявляє, що вивільнені землі мають бути використані тут, на місці. У тому числі – у підприємницьких цілях. Тоді, мовляв, будуть певний прибуток, певні податки. Правильна позиція, як для керівника органів місцевої влади. Але ми маємо дбати про загальнодержавний інтерес і чітко розуміти: рішення стосовно таких земель може приймати лише центральний орган влади – Кабінет Міністрів. І це відповідає принципу законності, який порушувати не можна. Інакше це призведе до беззаконня. Тому ці питання ми вирішуємо жорстко, суворо додержуючись чинного законодавства.

– Контроль за діяльністю державних підприємств оборонно-промислового комплексу входить до компетенції прокуратури?

– Оборонно-промисловий комплекс – це специфічна економічна галузь, спрямована на забезпечення потреб держави в обороні. Нині підприємств оборонно-промис-

Павло Богуцький під час виступу на Львівському телебаченні

40

лового комплексу на Заході України не так багато: лише 25 у всіх восьми областях регіону. Ці промислові об'єкти частково мають державне оборонне замовлення. Але й тут є проблеми – проблеми недофінансування, залучення до виконання державного оборонного замовлення приватних структур, що в принципі не завжди припустимо.

До речі, на необхідність посилення державного сектору економіки в оборонній сфері не раз звертали увагу керівництво держави, Рада національної безпеки і оборони. Окрім таких підприємств, є ще підприємства Міністерства оборони. Що стосується прийняття рішень щодо їхнього існування, діяльності, то це – прерогатива Кабінету Міністрів, міністра оборони. Прокуратура в ці питання жодним чином не втручається.

Але питання додержання законодавства у сфері захисту прав працюючих, а також у діяльності керівників оборонно-промислових підприємств належить до компетенції органів контролю і прокуратури. Для Львівської області, наприклад, важливим є питання оплати праці на підприємствах оборонно-промислового комплексу. Так сталося, що одне підприємство ОПК – Львівський науково-дослідний радіотехнічний інститут нині має заборгованість з оплати праці, що становить близько 12 млн. гривень. Вона утворилася майже за десять років. На сьогодні є відповідні рішення щодо відшкодування, але вони не виконуються, бо немає фінансової можливості.

Підкреслимо: йдеться про сьогоднішню й долю унікального науково-дослідного інституту. Здійснити виплати – це дати поштовх розробці надсучасних, найновітніших зразків військової техніки, яка має попит у всьому світі. Й колектив інституту спільно працює з підприємством оборонно-промислового комплексу, яке міцно стоїть на ногах, – заводом ЛОРТА. Разом вони виконують і державне оборонне замовлення, і ті роботи, які мають військове призначення. Тож нова заборгованість з оплати праці не виникає.

нанню особистих і публічних інтересів альтернативи немає! Бо питання техногенної безпеки – це питання кожного громадянина. Це вже питання, які належать до повноважень не лише органів державної влади в цілому, а й органів влади на місцях.

Тут прокуратура у війсьній сфері лише розпочала роботу, але ми вже звернули увагу на ті критичні місця, підприємства, об'єкти, які можуть створювати техногенну небезпеку. У цьому надзвичайно важливому напрямі роботу потрібно продовжувати й посилювати, на чому ми й зосереджуємося.

Іншим гострим для держави й суспільства питанням є додержання законодавства про державний мобілізаційний резерв. Державний мобілізаційний резерв – це матеріальні засоби державного матеріального резерву, які використовуються виключно в певний період часу, що називається особливим періодом. Особливий період пов'язаний не лише з воєнним станом, а й з масштабними техногенними катастрофами. Захист інтересів суспільства з цих питань – це розв'язання проблеми його захищеності, забезпечення функціонування економіки в найскладніших умовах.

Потрібно відверто сказати, що в цій сфері чимало невирішених проблемних питань, які мають тривалу історію існування. А тому ефективна реалізація повноважень прокуратури на цьому напрямі практично допомагає їх успішному вирішенню.

– Павле Петровичу, чи є корупція у військовому середовищі?

– Так, є. Кожен військовослужбовець, окрім військово-службовців строкової служби, уже є суб'єктом відповідальності згідно із Законом України «Про запобігання і протидію корупції». Проте я не прихильник покращення показників за рахунок виявлення незначних правопорушень, які мають ознаки корупції, та формування в такий спосіб статистики. Тож ми не акцентуємо увагу на питанні притягнення до відповідальності тих військових службових осіб, зокрема з числа військовослужбовців за контрактом, які вчиняють незначні правопорушення. Не йдемо хибною стежкою гонити за цифрами. Виявляємо такі правопорушення, реагуємо, але не шляхом притягнення до адміністративної відповідальності й визначення покарання відповідно до згаданого закону України. Є інші види відповідальності, й зокрема дисциплінарна.

Інша річ – протидія значним корупційним правопорушенням. До таких належать, приміром, зловживання владою з корисливих мотивів, заволодіння державним майном тощо. Найнебезпечнішим корупційним правопорушенням є отримання військовими службовими особами неправомірної вигоди, відоме всім під поширеною назвою «хабарництво». У цих питаннях ми діємо наполегливо й послідовно, відповідно до положень закону.

До речі, з прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу вирішувати питання протидії хабарництву стало легше, така робота є достатньо ефективною. Лише поточного року прокуратура регіону виявила 27 корупційних злочинів, із них більш як 25 відсотків стосуються отримання неправомірної вигоди, тобто хабарництва.

– Перелік напрямів діяльності, про який ви згадали в нашій розмові, свідчить про чималий обсяг роботи прокуратури. Який штат фахівців працює в цій сфері?

– Колектив прокуратури Західного регіону налічує 105 працівників. Це не так багато, як для прокуратури регіонального рівня. Але результати нашої роботи – начітні й засвідчують її ефективність та соціальну необхідність, розуміння тих державних проблем, які можна розв'язати лише за умов утвердження законності.

– Дякуємо, Павле Петровичу, за відверту розмову й, користуючись нагодою, вітаємо з присвоєнням почесного звання «Заслужений юрист України», яким не так давно відзначило вас керівництво держави. Наснаги та успіхів вам і вашим колегам!

Матеріал підготували
Лариса МАРЧУК та Юлія ГАЛУЦЬКА.

Павло Богущкий відвідує львівське підприємство оборонно-промислового комплексу – завод ЛОРТА

Стосовно цього напряму діяльності: поточного року завдяки органам прокуратури регіону з нагляду у війсьній сфері здійснено заборгованих виплат на більш як 8 мільйонів гривень. До того ж відкрито 9 кримінальних проваджень стосовно керівників підприємств, зокрема підприємств Міністерства оборони, за навмисну невиконання заробітної платні. Більшість із тих, хто переступив закон, вже засуджені, а порушені права працюючих поновлені.

– Павле Петровичу, які ще питання, про котрі громадянське суспільство не так широко обізнане, належать до сфери діяльності прокуратури Західного регіону?

– Ураховуючи специфіку предмета нашої діяльності, у поточному році ми, за рішенням Генерального прокурора України, окремо займаємося проблемою додержання вимог законодавства про техногенну безпеку. Ось тут поєд-